

Модуль 4
«УЗГОДЖЕНІСТЬ МІЖ ЕКОНОМІЧНИМИ, СОЦІАЛЬНИМИ
ТА ЕКОЛОГІЧНИМИ ВИМІРАМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА
УПРАВЛІННЯ НИМИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ»

Роздатковий матеріал до теми 4
«Європейська мережа сталою розвитку (ESDN)»

*Підготовлено в рамках реалізації Проєкту Європейського Союзу програми Еразмус+
«Модуль Жана Моне»:
«Міждисциплінарний підхід до дослідження управління відходами: впровадження практики
ЄС» - 621029-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE*

Module 4
“COHERENCE BETWEEN ECONOMIC, SOCIAL AND
ENVIRONMENTAL DIMENSIONS OF THE SUSTAINABLE
DEVELOPMENT POLICIES AND THEIR GOVERNANCE IN THE
EUROPEAN UNION”

Handouts for topic 4
«European Sustainable Development Network (ESDN)»

*Prepared within the implementation of
EU Erasmus+ Programme “Jean Monnet Module”:
«An interdisciplinary approach to waste management study: implementing the EU
practices» (621029-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE)*

Європейська мережа сталого розвитку (ESDN)

Європейська мережа сталого розвитку (ESDN) – це асоціація та мережа державних адміністраторів та інших експертів, які займаються стратегіями та політикою сталого розвитку у Європі.

ESDN було засновано в 2002 році. У листопаді 2019 року ESDN стала некомерційною асоціацією, яка займається відповідними проблемами та можливостями, пов'язаними зі стійкістю та сталим розвитком, які становлять суспільний інтерес і особливо хвилюють членів Асоціації. Асоціація ESDN, як платформа для навчання та обміну, в основному займається питаннями, пов'язаними з підготовкою та реалізацією національних стратегій і процесів, які служать реалізації міжнародних зобов'язань, пов'язаних зі сталим розвитком, головним чином Порядку денного ООН зі сталого розвитку на період до 2030 року та пов'язаного з ним Сталого розвитку. Асоціація також сприяє загальноєвропейському діалогу та обміну досвідом і практиками для сприяння сталому розвитку, а також консультує осіб, які приймають політичні рішення на європейському, національному та субнаціональному рівнях. ESDN налічує понад 400 членів і партнерів з понад 40 країн.

Діяльністю Асоціації керують Виконавчий комітет і Консультативна рада, до складу якої входять представники восьми європейських країн.

Історія ESDN сягає 20 років тому, коли державні адміністратори, відповідальні за національні стратегії сталого розвитку кількох держав-членів ЄС, вперше зустрілися для обміну досвідом на кшталт семінару в Нідерландах. Відтоді щорічні конференції відбуваються по всій Європі.

З Віденською зустріччю 2003 року цільова група конференцій була значно розширена. Окрім координаторів національних стратегій сталого розвитку та національних координаторів екологічної інтеграції ЄС та політики сталого розвитку, експерти Європейської комісії, представники різних національних рад зі сталого розвитку та національні члени Робочої групи з екологічного розвитку Європейської консультативної ради з питань довкілля та сталого розвитку Ради приєдналися до зустрічей.

Стратегії сталого розвитку є важливим кроком від грандіозних жорстких схем планування до процесів гнучкої стратегії, що супроводжується переходом від чітко визначених галузевих повноважень до наскрізних повноважень, від чистих ієрархій до об'єднання ієрархій і мереж, від контролю зверху до процесу і оцінки політики, від знання до навчання.

ВИЗНАЧЕННЯ ТА ІСТОРІЯ СТРАТЕГІЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Відповідно до Порядку денного на XXI століття (розділ 8.7), Національна стратегія сталого розвитку «має ґрунтуватися на різних галузевих економічних, соціальних і екологічних політиках і планах, які діють у країні, і гармонізувати їх».

Стратегії сталого розвитку сходять до Порядку денного 21, важливого політичного документа для сталого розвитку, прийнятого на Всесвітньому саміті в Ріо в 1992 році. Порядок денний 21 був не тільки першим документом, який

визначив характер стратегій, але й також першим документом, який закликав усі країни розробити таку стратегію разом із широким колом зацікавлених сторін.

Оскільки Порядок денний 21 не містить дати подання, лише кілька країн (серед них Великобританія, Фінляндія та Ірландія) розробили стратегію сталого розвитку у 1990-х роках. Натомість кілька країн або вже працювали, або працювали над планами екологічної політики. Однак більшість із цих екологічних планів не досягли того, до чого закликала ООН, а саме «скоординованого, спільного, ітеративного та циклічного процесу думок і дій для досягнення економічних, екологічних і соціальних цілей збалансованим та комплексним чином». Так, у червні 1997 року на так званому саміті Ріо +5 було погоджено, що формулювання стратегій сталого розвитку має бути завершено в усіх країнах до 2002 року.

У червні 2001 року Європейська рада в Гетеборзі повторила цей заклик, запросивши «держави-члени розробити власні національні стратегії сталого розвитку». Отже, більшість держав-членів ЄС прийняли свою стратегію СР до Йоганнесбурзького всесвітнього саміту наприкінці 2002 року. Таким чином, Гетеборзька Європейська рада виявилася ще одним важливим рушієм стратегій СР у Європі.

У червні 2006 року Європейська рада прийняла оновлену Стратегію сталого розвитку ЄС.

Щоб переконатися, що стратегії СР виправдають свої амбіції, ООН і ОЕСР сформулювали відповідні керівні принципи. Рекомендації описують стратегії СР як поточні стратегічні процеси, що поєднують аспекти формального планування та поступового навчання.

«Бути стратегічним – це розробити основне бачення через консенсусний, ефективний і повторюваний процес; і, переходячи до встановлення цілей, визначення засобів їх досягнення, а потім моніторингу цього досягнення як керівництва до наступного раунду цього процесу навчання. Більш важливим, ніж безуспішна спроба зробити все відразу, є переконатися, що поступові кроки в розробці політики та дії рухаються до стійкості, а не відходять від неї, що буває надто часто». Таким чином, стратегії СР «переходять від розробки та реалізації фіксованого плану, який стає все більш застарілим, до експлуатації адаптивної системи, яка може постійно вдосконалюватися».

Загалом, керівні принципи для стратегій роблять сильний акцент на процедурних та інституційних аспектах ітераційного процесу управління, в якому мережі повинні відігравати дедалі важливішу роль. Узагальнюючи кілька керівних документів і результати досліджень щодо стратегій, Офіс ESDN визначив наступні принципи та виклики управління, які мають бути розглянуті політикою сталого розвитку загалом і стратегіями зокрема:

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЯМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

(1) спільне бачення та стратегічні цілі:

- стратегія СР має визначати загальне довгострокове бачення СР;

– бачення СР має бути реалізовано за допомогою стратегічних цілей, які є SMART, тобто: конкретна (в ідеалі вказує кількісну ціль); вимірنا (з індикаторами СР); досяжна (не надто легка і не надто вимоглива); реалістична (досяжна за наявних ресурсів і політичних обставин); прив’язана до часу (із зазначенням дати початку та цільового року);

(2) відданість високого рівня (стратегія СР має бути підкріплена політичними зобов’язаннями на високому рівні (від усього уряду, від впливових провідних установ);

(3) горизонтальна інтеграція (необхідно враховувати інтеграцію економічних, екологічних і соціальних питань);

(4) вертикальна інтеграція (стратегія СР повинна відповідати пріоритетам і діяльності з реалізації на інших рівнях уряду (ЄС, національному/федеральному, регіональному, місцевому);

(5) участь (різні групи зацікавлених сторін повинні брати участь у розробці та реалізації стратегії СР (заходи для участі можуть бути інформаційними, консультативними або прийняття рішень, і вони можуть використовувати різні інструменти та механізми, такі як постійні Ради з СР, спеціальні діалоги зацікавлених сторін, інформаційно-консультаційні інтернет-акції тощо);

(6) механізми впровадження та нарощування потенціалу;

(7) моніторинг, оцінка та оновлення стратегії

Нижче наведено політичні рекомендації структуровані навколо тем секційних груп на конференції ESDN.

1. Стійке зростання.
2. Стійке харчування.
3. Новий поштовх до демократії.
4. Сталі фінанси.
5. Стійкість.
6. Стала мобільність.
7. Відсутні ланки.